

FINANSDEPARTEMENTET
Postboks 8008 DEP

0030 OSLO

Vår ref: 2022/6909-2

Deres ref: 22/4989

Dato: 04.01.2023

Høringsuttalelse fra Senja kommunestyre - Grunnrenteskatt på havbruk

Senja kommunestyre vedtok i møte 03.01.2023 følgende høringsuttalelse:

Høringsuttalelse fra Senja kommunestyre - Grunnrenteskatt på havbruk

Senja kommune er en av de største havbrukskommunene i landet. Havbruksnæringen har investert milliardbeløp over flere år på sjø, men særlig på land. Senja er den eneste kommunen med tre slakterier og foredlingsanlegg, noe som har sikret høy grad av videreforedling, mange sysselsatte direkte, men også et stort marked for en betydelig leverandør- og serviceindustri. Det meste av verdikjeden er representert med to store settefiskanlegg, et trettitals ulike konsesjoner og stor aktivitet og vekst i mange av våre lokalsamfunn. Dette utgjør et viktig grunnlag for kommunale tilbud som skole og barnehage, og gir også verdifulle bidrag til og grunnlag for annen infrastruktur som boliger, butikker, reiseliv og bevertning og servicetilbud i distriktene.

Senja kommune har over tid vært en aktiv tilrettelegger for mye av aktiviteten på land, med næringsarealer, reguleringer og annen infrastruktur. Havbruksnæringen har hatt en svært positiv utvikling de senere år. Vilje og evne til fortsatt utvikling og vekst har vært dominerende. En undersøkelse kommunen fikk gjort av Næringshagen Midt-Troms i år ble det av næringen selv uttrykt behov for mellom 500 og 800 nye ansatte de neste tre år. Det meste innen videreforedling og annen landbasert virksomhet som følger av dette. Herunder leverandørindustri.

28. september ble forslaget om grunnrenteskatt på produksjon av laks og ørret lansert av regjeringen. Her foreslås en 40 prosent kontantstrømskatt, *grunnrente*, ut over selskapsskatt på 22 prosent. I tillegg kommer en mangedoblet økning av formueskattegrunnlaget og sats på denne, samt økt sats for utbytteskatt. Samlet sett kan skattetrykket øke til over 80 prosent på en normal drift for flere bedrifter. Særlig hardt rammer dette de mindre, ikke-børsnoterte selskapene. Det ligger også andre elementer inne som øker risiko, kostnader og usikkerhet. Bl.a. prisgrunnlag for beregning av grunnrenteskatt, hva inngår i fradrag før denne og handtering av biologisk risiko.

Effekten av forslaget har umiddelbart gitt seg utslag i at det meste av planlagte investeringer i næringen er satt på vent, nedskalert eller skrinlagt. Mange er allerede permittert, flere er varslet og dette har allerede slått ut tilsvarende på leverandør og servicesiden.

Senja kommune er meget bekymret for de effekter forslaget om grunnrenteskatt vil gi for næringen, distriktene og vertskommunene om ordningen ikke innrettes på en helt annen måte enn det som ligger i forslaget. Med endringene i beregningsgrunnlaget for formuesskatt blir det totale skattetrykket urovekkende høyt. Man reagerer også på at en så omfattende og inngripende endring i rammevilkår og forutsigbarhet for næringen ikke har vært gjennom en åpen og grundig konsekvensutredning. Med samfunnsanalyser, dialog, høringer og involvering av partene slik det er tradisjon for i det norske partssamarbeidet.

Det er ikke mer enn to år siden det ble inngått et bredt forlik i Stortinget der grunnrente fremover skulle hentes ut ved produksjonsavgift og proveny fra auksjonsomsetning. Den brå og omfattende endringen med forslaget til grunnrenteskatt står også i sterk kontrast til regjeringens egne formuleringer, forventninger til næringa og mål for denne i Hurdalsplattformen.

Det samlede skattetrykket vil beste fall kraftig dempe investeringer, utvikling og vekst. Representerer et brudd på helt nødvendig langsiktighet og forutsigbarhet for en hittil ønsket utvikling av havbruksnæringen som en lønnsom og utviklingsorientert distriktsnæring. Det samlede og særnorske skattetrykket vil videre svekke konkurransekraften hos norske aktører tilsvarende bebudede kostnadsøkning. Over 40 prosent av laks produseres utenfor Norge og i land med helt andre nivåer på skattlegging. Utenlandsk andel er økende.

Senja kommune mener havbruksnæringen må bidra mer til felleskapet, men da med en bærekraftig, forutsigbar innretning og nivåer på skatt og avgifter.

Oppsummert innspill fra Senja

Senja kommunes primære standpunkt:

Innføring av grunnrenteskatt utsettes et år. Regjeringen må umiddelbart igangsette en bred og åpen konsekvensutredning av alle elementene i forslaget for å finne ordninger som kan gi et bredt forlik i Stortinget og som står seg over tid. Og slik sikre nødvendig langsiktighet og forutsigbarhet i rammevilkår for denne viktige næringen i Senja kommune. Skattegrunnlag for formuesskatt må inngå i denne utredningen. Skatten må utredes og utformes forsvarlig før den kan vedtas og vedtas før den kan innføres.

Om ikke dette tas til følge må følgende justeringer gjøres i innretningen:

- **Grunnlaget for beregning av formuesskatt for ikke børsnoterte selskaper nedjusteres til bokførte verdier, subsidiært etter nivå og modell i børsnoterte selskaper.**
- **Nivå på bunnfradrag må økes vesentlig både i kilo og omregning til kroner etter margin. 9000 maksimalt tillatt biomasse (MTB) skjermer selskap opp til 6 lisenser og 7 prosent av lisensene. Mere enn 4 dobling om man skal skjerme 50 prosent av lisensene. Hva er stor, og hva er liten?**

- **Sats for grunnrenteskatt må reduseres vesentlig. Må utredes nærmere i helhetlig konsekvensutredning.**
- **Senja kommune ber finansdepartementet klargjøre entydig at alle investeringer i hele verdikjeden i havbruksselskapene skal føres til fradrag i utlignet grunnrente. Hvilke av de tilstøtende forretningsområder i verdikjeden som skal inkluderes i ordningen skal likevel være frivillig for havbruksselskapene.**
- **Faktisk salgspris skal legges til grunn ved beregning av grunnrente.**

Viktigst direkte for kommuneøkonomien i havbrukskommunene:

- **Beregnet proveny av Naturressursskatt skal legges på produksjonsavgift og inngå i denne fullt ut. Fordeles etter nøklene i havbruksfondet og bevilges etter disse. Skal ikke inngå i skatteutjevningen i inntektssystemet.**
- **Havbrukskommunene skal ved ekstrabevilgningen være sikret at minst 50 prosent av totalen kommer havbrukskommunene til gode.**
- **Havbrukskommunene må hver for seg komme minst like godt ut som forventet i gammel modell gitt de forutsetninger som lå for auksjon 2022 og 2024 på hhv. 8,5 mrd. kr og 6 mrd. kr.**

Videre følger utfyllende redegjørelse.

Økonomiske konsekvenser for Senja kommune

Regjeringen fremholder at grunnrenteskatten vil medføre at havbrukskommunene kommer bedre ut enn med gjeldende modell. Dette er ikke situasjonen for Senja kommune gitt slik forutsetningene lå for grunnrentemodellen ble presentert. Det er heller ikke situasjonen for de skattesvake havbrukskommunene.

Senja kommunes andel av utbetalinger fra havbruksfondet er p.t. 3,3629 prosent. Gjennomsnittlig tilbudt tonn MTB i forbindelse med auksjoner i 2020 og 2022 er ca. 30 000. Snittpris i 2020 var kr 219 758,- og med bakgrunn i forventet omsetning for 2022 på mellom 8,2 mrd. kr og 8,8 mrd. kr (Kontali-tall) - en snittpris på kr 258 461,-. Rådmannen legger til grunn for auksjon 2024 snittet av tilbudt MTB for 2020-2022, men legger seg konservativt på pris pr. tonn MTB; kr 200 000,-. Dette tilsier en auksjon før fordeling på 6 mrd. kr Disse forutsetninger ligger også til grunn for perioden 2026–2029.

Utover selve auksjonen og produksjonsavgift tilkommer også tilskudd fra vederlag tildeling fastpris, konvertering av utviklingsløyve og unntaksvekst – disse holdes utenfor. Fordeling av inntekt auksjon er 60 prosent til stat, 5 prosent til fylkeskommunene og 35 prosent til kommunene.

Produksjonsavgiften fordeles med 87,5 prosent til kommunene og 12,5 prosent til fylkeskommunene.

Forventet samlet inntekt for Senja kommune i perioden 2022–2025 var 232,15 mill. kr.

Senja kommune (Snittberegning Kontali 2022–23 - 8,2–8,8 mrd. kr)

Forventet gammel modell 8,5 mrd. Omsetning auksjon	100 048 795
Produksjonsavgift 2022–2023 (580 mill. + 503 mill.)	31 868 484
Sum	131 917 278
Forventet gammel modell 24–25 med 6 mrd. Omsetning auksjon	70 622 679
Produksjonsavgift 503 mill. kr årlig	29 602 673
Sum	100 225 351
Sum totalt	232 142 629

Som følge av forslag om innføring av grunnrenteskatt lansert i forkant av auksjonen, falt denne nærmest sammen og endte på i underkant av 3,8 mrd. kr. Det igjen medførte at regjeringen bevilget 800 mill. kr i kompensasjon, herav 700 mill. kr til havbrukskommunene. Med innføringen av grunnrenteskatt, endres også inntektsmodellen for havbrukskommunene med virkning fra 2024. Det er stor usikkerhet rundt utfall av auksjon i 2024, hvor forventning spenner rundt 4 mrd. kr som snitt (3,8 mrd. kr som for 2022 til 4,2 mrd. kr (Kontali)). Med den bakgrunn er det beregnet forventet samlet inntekt for Senja kommune i perioden 2022–2025 med faktisk inntekt i 2022–2023 og forventet inntekt i 2024–2025 som samlet er 199 mill. kr.

Senja kommune 2022–2025 ny modell

Faktisk inntekt gammel modell etter kunngjøring skatt 3,8 mrd. auksjon	44 727 696
Produksjonsavgift 2022–2023 (580 mill. + 503 mill.)	31 868 484
Sum	76 596 180
Sum inkl. Ekstra bevilgning 700 mill. til kommunene	23 540 893
Sum	100 137 073
Snitt 3,8–4,2 mrd. 2024–25 Ny modell 4 mrd. Omsetning	47 081 786
Produksjonsavgift	44 139 174
Frie inntekter årlig 3,8 mill. kr havbruk	7 600 000
Sum	98 820 960
Sum totalt ny modell	198 958 033
Samlet tap 2022–2025	33 184 597
Framtidig tap samme forutsetninger uten kompensasjon 700 mill. kr 2026–29	32 234 899

Som det framgår av beregninger er kommunens beregnede tap som konsekvens av endringene for perioden 2022–2025 om lag 33 mill. kr. Gitt samme innretning for 2026 og framover, vil Senja kommune tape anslagsvis i overkant av 32 mill. kr for hver 4-årsperiode.

Naturressursskattegrunnlaget for Senja kommune er årlig 22 mill. kr. Som følge av at Senja kommune er en skattesvak kommune, også etter tillegg for 22 mill. kr i naturressursskatt, nedjusteres i første runde kommunens inntektsutjevning med årlig 21 mill. kr. Senja kommune beholder kun 5 prosent av sin naturressursskatt. Etter fordeling havbrukskommunene, blir resterende pott fordelt til hele Kommune-Norge iht. nøklene i inntektsutjevningen - her mottar Senja kommune 1,8 mill. kr. Netto sitter altså Senja kommune igjen med årlig 2,8 mill. kr av 22 mill. kr i naturressursskatt (Telemarksforskning).

Hvis Senja kommune hadde vært skattesterk kommune, ville kommunen beholdt anslagsvis 8,8 mill. kr og samlet rundt 9,5 mill. kr årlig av inntektsutjevningen - dette utgjør differanse på 6,7 mill. kr årlig.

For havbrukskommunene som helhet, viser analyse fra Telemarksforskning at disse sitter igjen med drøye 37 prosent av naturressursskatten og ekstrabevilgning via rammetilskuddet - brytes dette ned på skattesterke og skattesvake kommuner, framgår det av tallene at skattesvake kommuner taper betydelig på foreslått innretning, og da spesielt naturressursskatten.

Gitt forutsetning for omsetning i framtidige auksjoner som ligger mellom 6 mrd. kr og 8,5 mrd. kr etter gammel modell, og som forutsatt etter ny modell, vil Senja kommune tape i overkant av 8 mill. kr årlig på ny innretning.

Forslaget om grunnrenteskatt har videre konsekvenser for Senja kommune utover direkte gjennom utbetalinger havbruksfond og foreslått innretning vist ovenfor. Som en stor havbrukskommune med betydelig foredlingsaktivitet og leverandørindustri, vil eksempelvis reduksjon og/eller bortfall av investeringer og innovasjon medføre betydelige endringer i kommunens innbyggertall opp mot forutsatt og også signalisert i de undersøkelser som har vært gjennomført seneste året. Med de investeringer som Senja kommune har gjennomført og som også ligger i gjeldende økonomiplan 2022–2025 og inn i ny for 2023–2026, er det betydelige beløp som kommunen bruker for å legge til rette for den vekst som inntil nylig har vært prognostisert. Hvis denne veksten, som følge av foreslått grunnrenteskatt i gitt innretning, uteblir, betyr det redusert tilflytting/økt utflytting tilsvarende prognose som slår direkte ut i kommunens frie inntekter samt også i næringsliv generelt ved lavere etterspørsel etter varer og tjenester.

For Senja kommune betyr en arbeidsplass et sted mellom 140 000–195 000 kr i frie inntekter. Under i tabell vises effekter på kommunens frie inntekter gitt ulike scenarier innbyggerutvikling knyttet til arbeidsplasser i havbruksnæring, leverandørindustri og annen næring gitt de signaler som foreligger.

	Effekt frie inntekter ¹
Per arbeidsplass (1000 kr)	140–195
100 arbeidsplasser (mill. kr)	14–20
200 arbeidsplasser (mill. kr)	27–39
400 arbeidsplasser (mill. kr)	54–78

Som det framgår av tabell over, er det betydelige frie inntekter som Senja kommune mister gitt at investeringer og aktivitet reduseres eller stanses slik signaler er i dag og de forventede 500–800 arbeidsplassene ikke etableres. Konservativt anslag er årlig 50 mill. kr.

Oppsummert taper Senja kommune 60 mill. kr/år i inntekter som konsekvens av forslag og innretning grunnrenteskatt.

Konsekvenser og ulemper forslaget vil ha for havbruksaktørene i Senja kommune på kort og lengre sikt

Senja kommune ville hatt en foredlingsgrad på over 50 prosent med InnovaNor i planlagt drift. Landsgjennomsnittet for første halvår var 24 prosent. Det er foredlingsindustrien som sysselsetter desidert flest med helårige og stabile arbeidsplasser. Senja og aktørene hos oss rammes følgelig

¹ Basert på gjennomsnittlig beregnet utgiftsbehov for innb. i ulike aldersgrupper (Inntektssystemet 2023). Per arbeidsplass: 2 innb. i aldersgruppen 23–66 år, 0,33–0,50 innb. i aldersgruppen 2–5 år og 0,33–0,50 innb. i aldersgruppen 6–15 år (Telemarksforskning)

sterkest ved innføring av grunnrente, og da særlig om regjeringens normpris opprettholdes. (Denne er i utgangspunktet bare utsatt et år). Beskrives nærmere under.

Grunnrente, formuesskatt, økt produksjonsavgift og ny naturressursskatt representerer en skatteøkning for selskapene på mellom 40 prosent og 60 prosent, avhengig av resultat, størrelse og børsnotert eller ikke. Dette går rett på resultat og egenkapital, og reduserer investeringsevne tilsvarende. Fokus blir på kjernedrift, farming med slakting der selskapene vil få fradrag i grunnrentegrundlaget.

Det er også grunn til å anta at selskapenes interesse for kjøp av vekst reduseres sterkt da man

- 1) ikke får fradrag for dette i grunnrente, og
- 2) kjøpt vekst vil underlegges samme skattlegging under oppdrett og er ikke skjermet.

Flakstadvåg laks AS og Wilsgård Fiskeoppdrett AS har begge 6 konsesjoner. Et bunnfradrag på 5000 tonn vil skjerme knappe 4 konsesjoner og man vil havne i en skatteposisjon på over 60 prosent dersom faktisk pris legges til grunn.

Begge selskaper har brukt mye av overskudd over mange år på å bygge samfunn. Dette primært fordi man har hatt et økende behov for stabil arbeidskraft og må da bygge både boliger, fritids og annen infrastruktur som øker attraktiviteten. Muligheten for denne type investeringer svekkes vesentlig med det skatteopplegget som er foreslått. Dette er i tillegg ikke lønnsomme investeringer i seg selv og vil ikke bli tatt av andre, jf. misvisende påstand om nøytral grunnrenteskatt. På sikt svekkes rekrutteringen og en ønsket utvikling i havbruk som en bærer av mange distriktssamfunn og som er politisk uttalt på sikt skal erstatte deler av oljeinntekter.

SalMar ASA er et av Norges største havbruksselskap og har investert mye i Senja kommune. Selskapet har brukt mer enn 4 milliarder kr i foredlingsanlegg, settefiskanlegg og på sjø de siste 5 år i Senja kommune. De har brukt lokale underleverandører på det som har vært mulig under anleggsfasene, og er den store driveren for utvikling av en sterk og tallrik leverandør- og servicenæring. Noe som alle nyter godt av. SalMar sysselsetter for tiden ca. 450 mennesker totalt i Senja kommune. Satsingen er muligjort grunnet gode resultater de senere år, men også med en tro på havbruksnæringens industrielle potensiale i vår region. Med forslaget om grunnrenteskatt, kom permitteringsvarslene ganske umiddelbart, og nedbemanningen vil nok fortsette inn til innretning i grunnrenteskatten er endelig avklart. Alle investeringsbeslutninger er lagt på is og driften konsentreres om sjøsiden og det som er en nødvendig følge på land. Før pressekonferansen 28. september var SalMar i en oppbemanningsprosess med opptil 200 nye stillinger i år innen foredling.

Oppsummert om forslaget vedtas: Vesentlig nedgang i volum videreforedling og antall ansatte, Negative insitamenter for investeringer i nye anlegg, innovasjon og utvikling på land ut over det man har i dag. Selskapene får en betydelig svekket evne til den samfunnsbyggingen næringa hittil har stått for. Interessen for kjøp av vekst vil avta grunnet mindre egenkapital og høy beskatning. En direkte konsekvens for havbrukskommunene er mindre inntekter av auksjonssalg. Ledige midler kan også tenkes investert i annen virksomhet med et mere normalt skatteregime, følgelig ikke i distriktene.

Dette vil få, og har allerede fått, direkte konsekvenser for ansatte og omgivelsene.

Konsekvensene for havbruksnæringen, ansatte, distriktene og kystkommunene representerer det motsatte av regjeringsplattformens uttalte mål, retning og viktige rolle for havbruksnæringen som samfunns bærer langs kysten. Privateide og lokale selskap vil settes under press i dårligere tider da egenkapitaloppbygging svekkes. Blir lett oppkjøpskandidater særlig for aktører med lave eller ingen formueskatt. Som børsnoterte selskaper og/eller utenlandsk eierskap

Konsekvenser for videre vekst, samt for leverandørindustri og servicenæringer

Konsekvenser for videre vekst hos Senja kommune er i hovedsak omtalt over.

Det kan likevel være aktuelt å se litt overordnet på en del sentrale drivere som forutsetninger for vekst. En vekst som også har direkte betydning for bidragene til havbrukskommunene fremover. Samlet eksportverdi for laks har økt betydelig de senere år, samtidig har det vært relativt liten økning i volum fra Norge. Dette står i kontrast til uttalte politiske målsettinger om flerdobling av volum.

Prisdriverne her er primært

- 1) betydelig større global etterspørsel enn tilbud over tid, og
- 2) en vedvarende lav kronekurs har gitt gode priser for varer produsert i Norge. Også for laks.

Vekstpotensialet i Norge vil først og fremst være betinget av regulatoriske grep. Dagens deltakerstruktur er et produkt av myndighetenes regulering og da særlig for nye lokaliteter. Andel lisenser er i all hovedsak fordelt, og disse har rett til å drive oppdrett og i praksis kjøpe vekst. Meget få nye kommer til, da kjøp av vekst på auksjon er en marginalbutikk som gir alt for høye priser til at det er lønnsomt å ta kostnader for anskaffelse av lokaliteter, anlegg, utstyr mv. på toppen. Det kan i praksis bare skje ved samlokalisering med en eksisterende aktør som har ledig lokaliteter og nødvendige driftsfasiliteter. Ingen har kommet inn i næringen og blitt oppdretter basert på laks til auksjonspris i de senere år. Kjøp på auksjon er kun lønnsomt om man har all annen infrastruktur fra før. Det er derfor direkte galt å benytte sist omsatte verdi på auksjon som verdi på de konsesjoner man har som formueskattegrunnlag. Skal man oppnå overordnet målsetting for vekst må det gjøres reguleringsgrep. Ønsket vekst vil sannsynligvis være betinget i at grunnrenteskatten ikke vedtas som den foreligger, eller at den justeres i tråd med våre forslag til endringer.

Leverandør og serviceindustri

Senja kommune har bedt Næringshagen Midt-Troms gjøre nærmere vurderinger og undersøke konsekvenser for leverandør- og servicesegmentet. Næringshagen kjenner disse bransjene godt da de blant annet leder SIVA-prosjektet *Leverandørutvikling havbruk*, som også dekker Senja kommune.

Det meldes om betydelig uro i bransjene selv om aktiviteten på sjø går som normalt og gir serviceaktiviteter og ulike leveranser. Mange kontrakter er imidlertid terminert, og det er helt tørt for nye avtaler og kontrakter.

Aktørene er svært forsiktig, setter rekruttering på pause og nedskalere virksomhet. Havbruksaktørene er i en normalsituasjon driveren og den klart største oppdragsgiveren for en lang rekke av bedrifter innen service- og leverandørbransjen, og det merkes godt at havbruksnæringa nå preges av usikkerhet rundt sine rammevilkår. Flere større kontrakter er satt på vent eller kansellert med

påfølgende permitteringer. Grovfjord Mek. Verksted AS i Sør-Troms mistet bl.a. kontrakter for over 700 mill. kr i el-båtleveranser som ble kansellert.

Det meste preges av usikkerhet, en avventende holdning og et ønske om at regjeringen kan komme opp med løsninger som gir havbruksnæringa langsiktige og forutsigbare rammevilkår, med en innretning som ikke svekker vekstkraft og investeringsvilje uforholdsmessig. Senja kommune er kjent med at bransjenettverkene på leverandørsiden også jobber opp mot regjeringen med samme mål og budskap i egne høringsbrev.

De samlede samfunnsøkonomiske konsekvenser for kommunen ved utsatte investeringer, permitteringer og tap av arbeidsplasser

Senja kommune har vært i kontakt med flere miljøer som normalt kan levere samfunnsøkonomiske konsekvenser/analyser. Kontali, Telemarksforskning og KPMG. Dette er et svært omfattende og tidkrevende arbeid som blant annet bygger på grundige samfunnsanalyser mv. Det har ikke vært mulig å få leveranser de vil stå inne for på dette innenfor den tid som har vært tilgjengelig. Grundige konsekvensutredninger mener vi burde ha vært gjort på overordnet og nasjonalt nivå før man la frem forslaget om grunnrenteskatt.

Det er imidlertid åpenbart at grunnrenteforslaget svekker aktørenes investeringsevne betydelig og da særlig for de landbaserte deler av verdikjeden og i den samfunnsbyggingen som man hittil har brukt kapital på. Optimismen omkring nye arbeidsplasser i havbruksnæringa i Senja kommune er parkert, og i stedet opplever vi permitteringer og nedstyring. Blir dette langvarig vil vi oppleve utflytting fra kommunen og en stimulans til at foredlingen i større grad flyttes ut av landet.

Innovasjon, fornyelse og vekst vil begrenses til sjødelen av næringen og sannsynligvis svekkes.

Leverandør og serviceindustrien er etter hvert skalert for den store aktiviteten vi har sett de senere år innen havbrukets verdikjede. En reduksjon i primærleddene vil uomtvistelig få varige følger for disse næringene.

Noe av konsekvensene her er belyst under økonomiske konsekvenser for kommunen.

Elementene i grunnrenteskatten, totaliteten og forslag til justeringer

Først om endringene i grunnlaget for beregning av formueskatt.

Dette er en del av det samlede skattetrykket og må ses i sammenheng med den merbelastningen grunnrenteskatt vil representere. Økningen i formueskatt slår mest negativt ut for de små og privateide selskapene som også er tydelig på at nivå på formuesskatten har mest ødeleggende effekt.

Her øker grunnlaget fra bokført verdi på konsesjonene ervervet over tiår til verdien av sist omsatte på auksjon. Noe som kan øke skattegrunnlaget med 15-gangen. Private eiere må da ta utlignet formueskatt ut av selskapet for å betale en skatt som er resultatavhengig. I tillegg må man ta ut av selskapet 38 prosent av formueskattebeløpet for å betale utbytteskatten. I dårlig år med tilfeller av sykdom, algeoppblomstring mv. har flere selskaper hatt underskudd. Disse skattene må betales og i samme størrelse uavhengig av resultat. Dette er ikke bærekraftig og vil hemme en ønsket utvikling i

våre kystsamfunn. Mål som ellers er formulert tydelig i Hurdalsplattformen, med videre vekst, flere arbeidsplasser, mere foredling, større verdiskapning, økt eksport, mangfold og lokalt eierskap.

Lokalt eierskap vil i enda større grad utfordres av utenlandske aktører som ikke har formuesskatt, følgelig har et sterkt konkurransefortrinn både ved kjøp av anlegg i Norge og ved salg av laks.

Å legge til grunn verdien av sist omsatt på auksjon er direkte galt da kjøp av vekst er en marginalkostnad som bare kan forsvares når man ellers har alt annet på plass.

Senja kommune ber Finansdepartementet revurdere skattegrunnlaget for formuesskatt for ikke-børsnoterte selskaper. Primært med å beholde dagens system med bokførte verdier etter historisk anskaffelsesverdi. Sekundært justere grunnlaget slik at man får en mere lik verdisetting mellom børsnoterte og ikke børsnoterte selskaper.

Bunnfradrag

Det er uttalt fra regjeringen er at man ønsker å skjerme de små og mellomstore selskapene. Dette ved et bunnfradrag på enten 4000 eller 5000 tonn MTB, som vil skjerme de aller fleste små og mellomstore. Det er de store som skal ta den største belastningen. Bunnfradraget omregnes til kroner basert på et gjennomsnitt av pris og resultat over noen år.

Senja kommune støtter skjermingen som prinsipp, men nivåene her er alt for lave til at man oppnår i nærheten av ønsket og kommunisert effekt. Av vel 1030 lisenser i Norge er det vel halvparten av selskapene som har mellom 1 og 30 lisenser, den andre halvpart er over og innehas av 6 store selskaper. Det er bare 70 selskaper som har mellom 1 til 6 lisenser, og dette utgjør under 7 prosent av alle lisenser. Bunnfradraget som er foreslått er på 4000 eller 5000 tonn MTB. Regner man en samlet årlig produktivitetfaktor, vekst på MTB, på ca. 1,4, som vil holde i snitt i vår region på 5000 tonn MTB vil denne skjermingen bare omfatte selskaper med knappe 4 lisenser. Altså er det langt mindre en 7 prosent av selskapene som vil få full skjerming.

For selskaper med 6 lisenser, her ligger både Wilsgård og Flakstadvåg i Senja kommune, må bunnfradraget settes til opp mot 9000 tonn for full skjerming. Om man i tillegg vil legge til rette for ønsket vekst i disse selskapene, samt ta inn skjerming for flere, må bunnfradraget økes vesentlig. Om man ønsker å skjerme alle under 30 000 MTB, ca. halvparten av lisensene, må bunnfradrag over 40 000 MTB

Senja kommune ber derfor Finansdepartementet om å foreta en grundig gjennomgang av nivåer på bunnfradrag, og hvor grensene skal gå for å skjerme de små. Særlig sett opp mot ministerens budskap om at de store selskapene skal ta det meste av byrden. Hvor går grensen mellom stor og liten?

Grunnrenteskatten

Forslaget innebærer innføring av en grunnrenteskatt på 40 prosent av resultat etter fradrag for sjørettede investeringer, bunnfradrag, produksjonsavgift, og naturressursskatt. Grunnrenten er utformet som en kontantstrømskatt slik at investeringer føres til fradrag det år de oppstår. Det vil da kunne oppstå negativ grunnrente som departementet mener skal føres til fradrag på fremtidig

grunnrenteskatt. Det er også drøftet et alternativ der skatteverdien av negativ grunnrente utbetales det året den oppstår. Sistnevnte vil være å foretrekke, da det kan gjøre det lettere å gjennomføre investeringer og gjøre skatten mere nøytral.

Rent prinsipielt kan det diskuteres om havbruksnæringen kan og bør settes under samme regime for grunnrente som olje, vann og vindkraft slik det i stor grad gjøres her. Ingen av disse har tilvirkningskostnader på råvarene (laksen koster å oppdrette fra utsett til opptak) og ingen har biologisk risiko som et kritisk element også økonomisk.

Senja kommune mener satsen på grunnrenten er høy og at betydelig lavere satser må utredes mere grundig. Særlig opp mot behovet for å bygge nødvendig egenkapital i selskapene for videre investeringer, samt avklare effekter av grunnrentenivåer i forhold til svekket konkurransekraft.

Senja kommune ber finansdepartementet klargjøre entydig at alle investeringer i hele verdikjeden i havbruksselskapene skal føres til fradrag i utlignet grunnrente. Hvilke av de tilstøtende forretningsområder i verdikjeden som skal inkluderes i ordningen skal likevel være frivillig for havbruksselskapene. De største investeringene i næringa er foredlingsanlegg, settefiskproduksjon og avledet virksomhet der alle disse gir ønskede helårlege arbeidsplasser og store ringvirkninger for bosetting, samfunnet rundt og næringsliv innenfor service- og leverandørsiden.

Normpris

Regjeringen legger opp til at det skal benyttes en teoretisk normpris for beregning av grunnrenteinntekt i stedet for faktisk oppnådd pris på salg i de ulike selskap. Begrunnelsen her ligger i en oppfatning av at faktisk pris lettere vil kunne føre til uønskede skattetilpasninger særlig for de selskap som sitter med hele verdikjeden. Fastsettelse av normpris hentes fra NASDAQs børpris på laks. NASDAQ omsetter bare deler av det samlede volum. For ørret og regnbueørret anbefaler departementet å bruke faktiske priser. Departementet har klargjort at det ikke er noe teknisk problem å benytte faktiske priser også for laks. Børpris laks settes på de ulike størrelser, men da på aller beste kvalitet, ingen bearbeiding og i spot. Store svingninger over året avhengig primært av utbud og sesong.

I Senja kommune har vi en meget høy foredlingsgrad med tre filetanlegg. Foredlede produkter omsettes nærmest utelukkende i et mer langsiktig kontrakts marked der prisen avtales for hele perioden, fra noen måneder og opp til 2 år. Her ligger prisen gjennomgående en del lavere en spot. Også grunnet selskapenes behov for å ha deler av samlet volum sikret i fast pris. I foredling kan også rimeligere laks med kosmetiske lyter brukes. Skal normprisen benyttes for kontrakts markedet medfører det at man vil skatte av en inntekt man ikke har, og ingen tør kjøpe uten sikkerhet for pris/skattegrunnlag i kontraktsperioder på opptil to år.

De mindre aktørene har mindre fleksibilitet i utslakting og volum over året og vil derfor ha mindre mulighet for å «treffe» markedets prissvingninger. Dette resulterer i lavere pris enn børs, men skattegrunnlag som børsverdi om Normpris legges til grunn. Regjeringen har nå sagt at faktisk pris skal legges til grunn for 2023, men det er stor usikkerhet om innretningen skal stå etter denne tid. Vi

konstaterer at nye permitteringer fortsatt kommer. Det skal opprettes et normprisråd som skal følge intern prissetting i selskapene.

Senja kommune mener ut fra dette at faktisk salgspris skal og må brukes også på laks ved beregning av grunnrenteinntekt. Registrering og rapportering på pris både for kjøp og salg er tilgjengelig. Trygghet og forutsigbarhet for priser vil få i gang kontrakts markedet og her ligger hele foredlingsindustrien.

Produksjonsavgift og Naturressursskatt

Finansdepartementet foreslår å øke nåværende produksjonsavgift fra 500 mill. kr, til et anslag på 750 mill. kr i proveny fra 2023. Denne trekkes fra i utlignet grunnrenteskatt og fordeles etter nøklene i Havbruksfondet. Regjeringen foreslår videre å innføre en ny naturressursskatt i samme størrelse som produksjonsavgiften. Naturressursskatten fordeles etter nøklene i Havbruksfondet, men inngår i skatteutjevningen som igjen medfører at skattesvake havbrukskommuner som Senja kommer svært dårlig ut. Begge disse skattene føres til fradrag i grunnrentegrunnlaget, men skal ikke fradragsføres mot alminnelig inntekt. Dette vil følgelig være en fast og resultatavhengig kostnad for selskapene og representere en skatteskjerpelse. Et sentralt element i grunnrenteskatten fra regjeringens side er at mer skal tilfalle de kommunene som avgir areal i sjø og derved tilrettelegger for havbruk og grunnrente.

Senja kommune krever at havbrukskommunene skal tilgodeses ved at beregnet proveny av naturressursskatten skal legges på og inngå i produksjonsavgiften. Dette skal fordeles etter nøklene i havbruksfondet, teknisk bevilges til havbruksfondet og ikke inngå i skatteutjevning over inntektssystemet. Ny produksjonsavgift må kunne føres til fradrag før selskapsskatt.

Ekstrabevilgningen.

Når det gjelder ekstrabevilgningen som beregnes slik at summen av produksjonsavgift, naturressursskatt og ekstrabevilgning skal utgjøre minst 50 prosent av anslag for grunnrenteskatt mener Senja kommune at 50 prosent i sin helhet bør gå til kommunesektoren som stiller arealer til disposisjon.

Det vises ellers til regjeringsplattformen der det er formulert at man skal gjennomgå fordelingen av midlene fra Havbruksfondet og øke kommunenes andel av inntektene fra Havbruksfondet. Opprinnelig fordeling fra fondet var 70 prosent kommunene, 20 prosent stat og 10 prosent fylkeskommunene.

Senja kommune ber departementet ha dette med seg i arbeidet med ny fordeling.

Avsluttende merknad

Regjeringen har fremmet et meget inngripende forslag som grunnleggende endrer havbruksnæringens rammevilkår. Dette uten en grundig, åpen og involverende konsekvensutredning slik det er tradisjon for i Norge når så inngripende endringer i rammevilkår planlegges. Senja kommune frykter de langsiktige virkningene for næringen og kysten dersom forslaget står seg slik det er foreslått.

Senja kommune mener innføring av grunnrenteskatt må settes på pause et år. Regjeringen må iverksette en grundig konsekvensutredning av alle elementer i ordningen, herunder nytt grunnlag for fastsettelse av formueskatt. Samlet skattetrykk må tilpasses slik at man kan nå de langsiktige målene med økt produksjon av sjømat, større verdiskapning og foredling, opprettholdelse og videreutvikling av arbeidsplasser i næringen, omgivelser og vertskommunene.

Det registreres stor vilje og aksept i havbruksnæringen for å ta en større skattebyrde i tider med gode marginer. Vi oppfatter at næringen primært ønsker innretninger som kommer vertskommunene til gode og ellers en skattemodell som går på resultat. Det vil komme andre tider med lavere skatteevne.

Med hilsen

Asbjørn Beyer Log
Møtesekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur